

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Мальований М.І.
(ініціали, прізвище)
«27» серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ
(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь: доктор філософії
(назва освітнього ступеня)

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)

Факультет: економіки і підприємництва
(назва факультету, на якому вивчається дисципліна)

Умань – 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Умань: Уманський НУС, 2019. – 30 с.

Розробники: Непочатенко Олена Олександрівна, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, д.е.н.

_____ Непочатенко О.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 року

Завідувач кафедри

(підпис)

О.Т. Прокопчук
(ініціали, прізвище)

«_____» _____ 20__ року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «30» серпня 2019 року № 2.

Голова _____
(підпис)

(Л.В. Смолій)
(ініціали, прізвище)

«_____» _____ 20__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів –9		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
Загальна кількість годин: 120			2 –й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –4 год самостійної роботи студента – 6 год	Освітній-ступінь: «третій освітньо-науковий ступінь доктора філософії»	Лекції	
		14 год.	
		Практичні, семінарські	
		12 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
Самостійна робота			
94 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40% : 60%

для заочної форми навчання – 10% : 90%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу (інтегральна компетентність) є здобуття знань і умінь у сфері фінансового менеджменту на макро- і мікрорівнях, що надають можливість розв'язувати комплексні проблеми в галузі інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Цілі курсу (програмні компетентності):

1. Здатність формувати науковий світогляд у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
2. Здатність до формулювання наукових задач та розробки стратегій їх розв'язання з можливістю інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу.
3. Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження.
4. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.

Програмні результати навчання:

1. Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз.
2. Мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети.
3. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.
4. Розробляти проекти у сфері фінансів, банківської справи та страхування, управляти ними і здійснювати пошук партнерів для їх реалізації.
5. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті й громадськості наукові результати у сфері фінансів, банківської справи та страхування державною й іноземними мовами в усній і письмовій формі.
6. Бути спроможним реалізовувати проекти, включаючи результати власних досліджень, спрямовані на вирішення актуальних проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
7. Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Змістовний модуль 1. Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту

Поняття фінансового менеджменту підприємств. Місце фінансового менеджменту в загальній системі управління підприємством. Основні принципи фінансового менеджменту: інтегрованість із загальною системою управління підприємством, комплексний підхід до формування управлінських рішень, забезпечення високого динамізму управління та варіативності підходів до розроблення проектів управлінських рішень, орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємств тощо.

Головна мета фінансового менеджменту - забезпечення максимізації його ринкової вартості. Діяльність фінансового менеджменту підприємства спрямована на реалізацію його головних завдань: забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів згідно із завданнями розвитку підприємства у наступному періоді; забезпечення найбільш ефективного розподілу та використання сформованого обсягу фінансових ресурсів по основних напрямках діяльності підприємства; оптимізація грошового обороту; забезпечення максимізації прибутку підприємства за передбачуваних рівнях фінансового ризику та доходності фінансових операцій; забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку; забезпечення можливостей швидкого реінвестування капіталу за зміни зовнішніх та внутрішніх умов здійснення господарської діяльності тощо. Система функцій фінансового менеджменту. Основні функції фінансового менеджменту як керуючої системи та особливої функціональної системи управління підприємством.

Змістовний модуль 2. Тема 2. Методологічні засади систем забезпечення фінансового менеджменту

Поняття систем забезпечення фінансового менеджменту. Склад основних систем фінансового менеджменту, їх взаємозв'язок.

Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту, її сутність та зміст. Методологічні принципи формування системи організаційного забезпечення управління фінансами суб'єктів господарювання.

Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, її сутність та зміст. Методологічні принципи формування системи інформаційного забезпечення управління фінансами суб'єктів господарювання. Система основних показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, що формується із зовнішніх та внутрішніх джерел.

Системи та методи фінансового аналізу, їх сутність та особливості. Основні форми фінансового аналізу залежно від цілей. Методологічні принципи та етапи здійснення фінансового аналізу. Склад систем фінансового аналізу, оснований на

різних методах його проведення в підприємстві.

Системи та методи фінансового планування, їх сутність та особливості. Методологічні принципи та етапи здійснення фінансового планування. Характеристика систем перспективного, поточного та оперативного планування фінансової діяльності підприємства. Зміст основних фінансових планів підприємства - плану доходів і витрат з операційної діяльності; плану надходження і використання грошових коштів; балансового плану тощо. Система бюджетів підприємства, методи та порядок їх розроблення.

Системи внутрішнього фінансового контролю, їх сутність та особливості. Основні види внутрішнього фінансового контролю. Методологічні принципи та етапи побудови системи внутрішнього фінансового контролю. Концепція фінансового контролінгу, її зміст. Основні функції фінансового контролінгу підприємства.

Змістовний модуль 3. Тема 3. Фінансова стратегія підприємства

Поняття фінансової стратегії підприємства. Роль фінансової стратегії у забезпеченні розвитку підприємства та реалізації його фінансової філософії. Місце фінансової стратегії в стратегічному управлінні підприємством, її зв'язок із корпоративною, іншими функціональними та бізнес-стратегіями.

Методологічні принципи розроблення фінансової стратегії підприємства згідно із сучасною парадигмою системи стратегічного управління. Домінантні сфери (напрями) загальної фінансової стратегії підприємства - стратегії: формування фінансових ресурсів; розподілу фінансових ресурсів; забезпечення фінансової безпеки; підвищення якості управління фінансовою діяльністю тощо. Основні етапи процесу розроблення і реалізації фінансової стратегії підприємства. Визначення загального періоду формування фінансової стратегії підприємства. Поняття фінансового середовища підприємства та основні завдання його дослідження. Особливості та методи проведення стратегічного аналізу зовнішнього фінансового середовища щодо непрямого та безпосереднього впливу, а також внутрішнього фінансового середовища підприємства. Комплексне оцінювання стратегічної фінансової позиції підприємства по окремих домінуючих сферах його фінансового розвитку.

Формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства. Врахування об'єктивних обмежень у досягненні бажаних результатів стратегічного фінансового розвитку підприємства. Ранжирування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства за їх пріоритетністю. Розроблення системи цільових стратегічних нормативів фінансової діяльності підприємства. Конкретизація цільових стратегічних нормативів фінансової діяльності по окремих інтервалах загального стратегічного періоду. Розроблення фінансової політики підприємства по окремих аспектах його фінансової діяльності в стратегічному періоді. Забезпечення зв'язку фінансової політики із фінансовою філософією та стратегічними цілями фінансового розвитку підприємства. Особливості формування фінансової політики на різних рівнях фінансової діяльності.

Формування портфеля можливих стратегічних альтернатив фінансового розвитку підприємства по окремих домінантних сферах (напрямах). Визначення можливого поля прийняття стратегічних фінансових рішень з урахуванням досягнутої стратегічної фінансової позиції підприємства та стратегічних цілей його фінансового розвитку. Методи оцінювання та відбору стратегічних фінансових альтернатив: аналіз сценаріїв; аналіз чутливості; метод побудови дерева рішень; метод імітаційного моделювання; метод експертних оцінок тощо.

Оцінювання розробленої фінансової стратегії за параметрами її узгодженості щодо: базової корпоративної стратегії; передбачуваних змін зовнішнього фінансового потенціалу; внутрішньої збалансованості цілей та цільових стратегічних нормативів фінансового розвитку; економічної та позаекономічної ефективності реалізації; рівня ризиків окремих стратегічних фінансових рішень тощо. Управління реалізацією фінансової стратегії підприємства - забезпечення стратегічних змін фінансової діяльності; діагностика характеру змін умов зовнішнього фінансового середовища на кожному етапі стратегічного періоду; вибір методів управління реалізацією фінансової стратегії, адекватних характеру поточних змін умов зовнішнього фінансового середовища. Побудова системи контролю реалізації фінансової стратегії підприємства. Форми та порядок коригування програми стратегічного фінансового розвитку підприємства.

Змістовний модуль 4. Тема 4. Управління активами підприємств

Сутність та завдання управління активами підприємств. Особливості управління формуванням активів на різних етапах розвитку підприємства. Основні принципи формування операційних активів підприємства. Структурно-логічна схема процесу управління формуванням операційних активів підприємства. Методи визначення потреби в загальному обсязі операційних активів підприємства.

Основні етапи процесу управління використанням операційних активів підприємства. Система основних показників для аналізу продуктивності, оборотності та рентабельності операційних активів. Найважливіші фактори рівня ефективності використання операційних активів та методи їх дослідження. Система цільових показників ефективності використання операційних активів, порядок їх розроблення.

Сутність та головне завдання управління оборотними активами підприємства. Основні етапи процесу управління оборотними активами. Показники та методи аналізу оборотних активів підприємства, послідовність його здійснення. Політика формування оборотних активів підприємства; фактори, що обумовлюють її тип.

Управління запасами підприємства, його зміст та послідовність здійснення. Показники та методи аналізу запасів підприємства. Методи оптимізації розміру основних груп поточних запасів. Основні системи фінансового контролю за рухом запасів. Управління поточною дебіторською заборгованістю підприємства, його зміст та послідовність здійснення.

Показники та методи аналізу поточної дебіторської заборгованості підприємства. Кредитна політика підприємства та фактори, що обумовлюють її вибір. Методи визначення загальної суми оборотного капіталу, що спрямовує дебіторську заборгованість за товарним та споживчим кредитами. Формування системи кредитних умов і процедури інкасації поточної дебіторської заборгованості. Основні системи контролю за рухом та своєчасною інкасацією поточної дебіторської заборгованості.

Управління грошовими активами підприємства, його з послідовність здійснення. Показники та методи аналізу грошових активів підприємства. Планування цільової суми залишку грошових коштів та їх еквівалентів.

Управління фінансуванням оборотних активів підприємства. Поняття чистого робочого капіталу. Показники та методи аналізу стану фінансування оборотних активів підприємства. Політика фінансування оборотних активів підприємства та фактори, що обумовлюють її вибір. Планування обсягу поточного фінансування оборотних активів з урахуванням фінансового циклу підприємства, що формується. Оптимізація структури джерел фінансування оборотних активів. Баланс формування оборотних активів, його зміст складання. Форми контролю за станом фінансування оборотних активів підприємства.

Змістовний модуль 5. Тема 5. Управління капіталом підприємства

Сутність та задачі управління капіталом підприємств. Управління структурою капіталу на основі фінансового левериджу.

Управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства, його сутність, задачі та послідовність здійснення. Показники та методи аналізу формування власних фінансових ресурсів підприємства. Методи визначення загальної потреби підприємства у власних фінансових ресурсах.

Фінансовий механізм управління формуванням операційного прибутку на основі системи «Взаємозв'язок витрат, обсягу реалізації та прибутку». Управління формуванням прибутку на основі операційного левериджу.

Дивідендна політика підприємства, її сутність та типи. Фактори, що обумовлюють вибір типу дивідендної політики. Оцінювання ефективності дивідендної політики підприємства.

Амортизаційна політика підприємства, її сутність та типи. Фактори, що обумовлюють вибір типу амортизаційної політики. Оцінювання ефективності амортизаційної політики підприємства.

Управління емісією акцій, його сутність та послідовність здійснення. Методи дослідження можливостей ефективного розміщення передбачуваної емісії акцій. Визначення обсягу емісії, номіналу і видів акцій. Вибір ефективних форм андеррайтингу акцій.

Управління формуванням позикових фінансових ресурсів підприємства, його сутність, завдання та послідовність здійснення. Показники та методи аналізу залучення і використання позикових коштів. Методи визначення загальної потреби підприємства у позикових коштах.

Управління залученням банківського кредиту, його зміст та порядок

здійснення. Визначення цілей використання і видів банківського кредиту, що залучається. Визначення та оцінювання умов здійснення банківського кредитування за видами кредиту. «Вирівнювання» кредитних умов у процесі укладання кредитної угоди. Організація контролю за поточним обслуговуванням банківського кредиту та амортизацією суми основного боргу.

Управління фінансовим лізингом, його зміст і порядок здійснення. Фактори, що обумовлюють вибір виду фінансового лізингу. Визначення умов здійснення лізингової операції. Оцінювання ефективності лізингової операції. Організація контролю за своєчасним здійсненням лізингових платежів.

Управління облігаційною позикою, його зміст та порядок здійснення. Дослідження можливостей ефективного розміщення передбачуваної емісії облігацій підприємства. Визначення обсягу та умов емісії облігацій. Вибір ефективних форм андеррайтингу облігацій. Порядок формування фонду обслуговування і погашення облігацій.

Управління залученням товарного кредиту, його зміст і порядок здійснення. Фактори, що обумовлюють вибір виду товарного кредиту. Визначення середнього періоду використання товарного кредиту.

Оптимізація умов залучення товарного кредиту. Забезпечення своєчасних розрахунків по товарному кредиту.

МОДУЛЬ 2. СТРАТЕГІЧНІ І ТАКТИЧНІ ЦІЛІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Змістовий модуль 6. Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств

Економічна сутність та класифікація інвестицій підприємства. Сутність та завдання управління інвестиціями підприємства. Показники та методи аналізу інвестиційної діяльності підприємства. Інвестиційна політика підприємства, її сутність та типи.

Управління реальними інвестиціями підприємства, основні форми його здійснення. Види реальних інвестиційних проектів та вимоги до їх розроблення. Визначення вартості інвестиційного проекту. Показники і методи оцінювання ефективності інвестиційних проектів. Формування програми реальних інвестицій підприємства.

Управління фінансовими інвестиціями підприємства, основні форми його здійснення. Види основних фінансових інструментів інвестування та характеристика їх інвестиційних якостей. Моделі оцінювання вартості окремих фінансових інструментів інвестування. Поняття портфеля фінансових інвестицій та класифікація його видів. Формування портфеля фінансових інвестицій підприємства на основі сучасної портфельної теорії.

Змістовний модуль 7. Тема 7. Управління грошовими потоками

підприємства

Сутність та завдання управління грошовими потоками підприємства. Методи ідентифікації обсягу та складу грошових потоків підприємства з операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єкта господарювання. Показники і методи аналізу грошових потоків підприємства. Політика управління грошовими потоками, її сутність та типи.

Поняття оптимізації грошових потоків підприємства. Основні напрями оптимізації грошових потоків - збалансування обсягів, синхронізація окремих видів у часі. Характеристика дефіцитного та надлишкового грошових потоків підприємства.

Планування обсягів та структури грошових потоків підприємства, його види. Методи планування надходження та витрат грошових коштів по окремих напрямках операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств у процесі розроблення плану надходження і витрачання грошових коштів. Система платіжних календарів підприємства, порядок їх розроблення та використання.

Змістовний модуль 8. Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємства

Економічна сутність та класифікація фінансових ризиків підприємств. Завдання управління фінансовими ризиками. Політика управління фінансовими ризиками, її зміст та порядок розроблення.

Ідентифікація окремих видів фінансових ризиків підприємства. Формування загального портфеля ідентифікованих систематичних та несистематичних ризиків підприємства.

Первісне оцінювання рівня фінансових ризиків. Методи оцінювання рівня вірогідності настання ризикової події та умови їх застосування. Оцінювання розміру можливих фінансових втрат при настанні ризикової події. Групування фінансових операцій підприємства за зонами ризику, за критерієм можливих фінансових втрат. Оцінка можливостей зниження попередньо визначеного рівня фінансових ризиків.

Обґрунтування управлінських рішень в умовах ризику й невизначеності. Характеристика «умов ризику» і «умов невизначеності». «Матриця рішень» та порядок її формування. Методи прийняття управлінських рішень в умовах ризику на основі «функції корисності Неймана-Монгерштерна». Методи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності за критеріями Вальда, Гурвіца, Сєвіджа.

Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків, можливості та умови їх застосування. Методи запобігання ризикам, критерії їх вибору. Методи лімітування концентрації ризику в фінансовій діяльності підприємств та об'єднань; система фінансових нормативів, що забезпечує лімітування ризику.

Методи хеджування як засоби мінімізації ризику при проведенні операцій із реальними активами, фінансовими інструментами інвестування та валютними коштами. Диверсифікація напрямів фінансової діяльності, форм фінансових операцій та видів фінансових інструментів як ефективний механізм зниження загального рівня ризиків.

Розподіл ризику серед партнерів по фінансових операціях. Внутрішнє страхування фінансових ризиків у межах підприємства шляхом резервування фінансових ресурсів на випадок ризикових подій.

Зовнішнє страхування фінансових ризиків, його види та форми. Критерії передачі фінансових ризиків під зовнішній страховий захист. Основні умови страхування фінансових ризиків та їх відображення у договорі страхування. Оцінювання ефективності зовнішнього страхування фінансових ризиків підприємства.

Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами

Економічна сутність та класифікація фінансових криз підприємств та об'єднань. Сутність та завдання антикризового фінансового управління підприємством. Принципи антикризового фінансового управління підприємством. Основні етапи процесу антикризового фінансового управління підприємством.

Діагностика фінансової кризи підприємства, її сутність та завдання. Система методів та показників експрес-діагностики фінансової кризи. Система фундаментальної діагностики фінансової кризи. Основні зовнішні та внутрішні фактори, що обумовлюють виникнення фінансової кризи підприємства та генерують загрозу її подальшого поглиблення. Ідентифікація параметрів фінансової кризи при її настанні.

Система внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства. Оперативний механізм фінансової стабілізації, спрямований на усунення неплатоспроможності, його методи та інструменти. Тактичний механізм фінансової стабілізації щодо відновлення фінансової стійкості, його методи та інструменти. Стратегічний механізм фінансової стабілізації щодо забезпечення фінансової рівноваги у довгостроковому періоді, його методи та інструменти.

Система зовнішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства. Реструктуризація заборгованості підприємства, її основні форми та умови здійснення. Реорганізація підприємств, її основні форми та фінансові умови здійснення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
		Л	П	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ №1						
Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту	12	1	1			10
Тема 2. Методологічні засади систем забезпечення фінансового менеджменту	12	1	1			10
Тема 3. Фінансова стратегія підприємства	17	6	1			10
Тема 4. Управління активами підприємств	13	2	1			10
Тема 5. Управління капіталом підприємств	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 1	64	8	6	-	-	50
МОДУЛЬ №2						
Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств	18	2	2			14
Тема 7. Управління грошовими потоками підприємства	12	2	2			10
Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємства	12	1	1			10
Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 2	56	6	6	-	-	44
Усього годин	120	14	12	-	-	94

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ		
1	М.1. Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту	1
2	М.1.Тема 2. Методологічні засади систем забезпечення фінансового менеджменту	1
3.	М.1.Тема 3. Фінансова стратегія підприємства	1
4.	М.1.Тема 4. Управління активами підприємств	1
5.	М.1. Тема 5. Управління капіталом підприємств	1
МОДУЛЬ 2. ОБСЛУГОВУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНШІ ПОСЛУГИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ		
6.	М. 2.Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств	2
7.	М.2. Тема 7. Управління грошовими потоками підприємства	2
8.	М.2. Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємства	1
9.	М.2.Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами	1
	Разом	12

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички прийняття управлінських рішень. Відповіді на питання повинні бути законспектовані, їхнє викладення має бути стислим і чітким, обов'язковими є посилання на використані джерела.

Форма контролю самостійної роботи – перевірка конспекту або обговорення на семінарському занятті. Питання на самостійну роботу виносяться на поточний, модульний і підсумковий семестровий контроль.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ			
1	Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту 1.1. Сутність фінансового менеджменту. 1.2. Мета та завдання фінансового менеджменту. 1.3. Функції та механізм фінансового менеджменту.		10
2	Тема 2. Методологічні засади систем забезпечення фінансового менеджменту 2.1. Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту 2.2. Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту 2.3. Системи і методи внутрішнього фінансового контролю		10
3	Тема 3. Фінансова стратегія підприємства 3.1. Поняття фінансової стратегії підприємства та її роль у забезпеченні розвитку підприємства 3.2. Основні етапи процесу розроблення і реалізації фінансової стратегії підприємства 3.3. Стратегія та політика фінансового менеджменту 3.4. Методи оцінювання та відбору стратегічних фінансових альтернатив.		10
4	Тема 4 Управління активами підприємства 4.1. Склад і структура активів підприємства, оцінка активів 4.2. Зміст і задачі управління оборотними активами 4.3. Управління поточними фінансовими потребами підприємства 4.4. Стратегія фінансування поточних активів 4.5. Управління дебіторською заборгованістю 4.6. Управління виробничими запасами та запасами готової продукції 4.7. Управління грошовими коштами 4.8. Управління необоротними активами		10
5	Тема 5. Управління капіталом підприємства 5.1. Сутність капіталу підприємства та принципи його формування 5.2. Вартість капіталу та принципи її оцінки 5.3. Механізм фінансового левериджу 5.4. Управління власним капіталом 5.5. Управління позиковим капіталом 5.6. Оптимізація структури капіталу		10
6	Тема 6 Основи управління інвестиціями 6.1. Сутність і форми інвестицій 6.2. Класифікація інвестицій підприємств 6.3. Управління капітальними інвестиціями		14

	6.4. Оцінка ефективності інвестиційних проектів 6.5. Управління джерелами фінансування капітальних інвестицій 6.6. Управління фінансовими інвестиціями 6.7. Методи оцінки ефективності фінансових інвестицій 6.8. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій	
7	Тема 7 Управління грошовими потоками підприємства 7.1. Інформаційно-методологічне забезпечення управління грошовими потоками 7.2. Прогнозування та планування грошових потоків підприємства як основа моделі управління грошовими потоками. 7.3. Методи обліку та аналізу грошових потоків підприємства 7.4. Методи оптимізації та оцінка ефективності управління грошовими потоками підприємства	10
8	Тема 8 Управління фінансовими ризиками підприємства 8.1. Ризики у фінансово-господарській діяльності підприємств 8.2. Основи формування моделі управління фінансовими ризиками підприємств 8.3. Основні методи нейтралізації фінансових ризиків у підприємницькій діяльності суб'єкта господарювання	18
9	Тема 9 Основи антикризового фінансового управління 9.1. Сутність та основні завдання антикризового фінансового управління підприємством 9.2. Система раннього попередження та реагування 9.3. Прогнозування банкрутства підприємства 9.4. Управління фінансовою санацією підприємства 9.5. Фінансова санація в ході провадження справи про банкрутство 9.6. Реструктуризація підприємства в системі антикризового фінансового управління 9.7. Механізм державного регулювання відновлення платоспроможності (банкрутства) підприємств.	10

7. Індивідуальні завдання

З метою мотивації наукової роботи студентів, викладачі здійснюють контроль виконання студентами індивідуальних завдань самостійної роботи студентів. Студент самостійно, з урахуванням власних інтересів, вибирає та виконує одне або декілька завдань, визначених у програмі дисципліни.

Серед індивідуальних завдань для самостійного опрацювання оцінці можуть підлягати:

- підготовка та презентація рефератів за заданою тематикою;
- підготовка аналітичного (критичного) огляду наукових публікацій;
- складання комплексного банківського кросворду;
- складання тематичних тестів;
- підготовка наукових публікацій та участь в наукових студентських конференціях, семінарах, гуртках.

В якості одного з видів самостійної роботи студент може обрати написання реферату за тематикою, що запропонована нижче по тексту.

Починаючи роботу над рефератом, студент має ознайомитися з літературою з теми дослідження, ретельно вивчити висвітлення її в підручниках, навчальних посібниках, словниках, економічних журналах і конспекті лекцій, а також вивчити нормативні й методичні документи Національного банку України та внутрішні положення банків України, які стосуються теми реферату. Цитати і статистичні дані, подані в тексті реферату, повинні мати посилання на першоджерела.

Реферат має включати наступні основні елементи:

Вступ

1. Теоретичні положення теми роботи, зокрема проблемні та дискусійні питання.

2. Аналіз діючої практики роботи банків (інших ланок кредитної системи) на ділянці, яка відповідає темі дослідження.

3. Розробка та обґрунтування рекомендацій щодо покращення окремих сторін діяльності банків або інших об'єктів дослідження.

Висновки.

У кінці реферату додається список використаної літератури в алфавітному порядку із зазначенням прізвища та ініціалів автора, повної назви джерела, місця видання, назви видавництва, року видання, кількості сторінок.

Реферат має бути виконаний шрифтом Times New Roman, 14, інтервал 1,5 без скорочення термінів (крім загальноновизначених). Обсяг реферату не повинен перевищувати 10 сторінок.

Презентація реферату проходить на семінарському занятті, де розглядається дана тема. Доповідь за темою реферату не повинна перевищувати 7 – 10 хвилин.

Контроль якості підготовки студентом реферату відбувається під час його представлення та обговорення в аудиторії на семінарському занятті.

7.1. Тематика рефератів з дисципліни «Фінансовий менеджмент»

М1.ЗМ 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту

1. Сутність фінансового менеджменту.
2. Етапи становлення та розвитку світового та вітчизняного фінансового менеджменту.
3. Стратегія і тактика фінансового менеджменту.
4. Правове забезпечення фінансового менеджменту.
5. Принципи організації фінансового менеджменту.

М1. ЗМ 2. Тема 2. Методологічні засади систем забезпечення фінансового менеджменту

1. Вимоги до інформаційного забезпечення фінансового менеджменту.
2. Організація внутрішнього контролю на підприємстві.
3. Сутність інформації та її види.
4. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту.
5. Характеристика користувачів фінансової звітності.

М1. ЗМ 3. Фінансова стратегія підприємства

1. Основні етапи процесу розроблення і реалізації фінансової стратегії підприємства
2. Стратегія та політика фінансового менеджменту
3. Методи оцінювання та відбору стратегічних фінансових альтернатив

М1. ЗМ 4. Управління активами підприємства

1. Особливості управління необоротними активами.
2. Управління дебіторською заборгованістю.
3. Тактика формування оборотних активів та стратегії їх фінансування.
4. Управління грошовими активами.
5. Сутність грошових активів та їх класифікація.
6. Фінансове управління товарно-матеріальними запасами

М1. З.М. 5. Управління капіталом підприємства

1. Сутність капіталу підприємства та принципи його формування
2. Вартість капіталу та принципи її оцінки
3. Механізм фінансового левериджу

4. Управління власним капіталом
5. Управління позиковим капіталом
6. Оптимізація структури капіталу

М2. ЗМ. 6. Стратегічні і тактичні цілі фінансового менеджменту

1. Сутність і форми інвестицій
2. Класифікація інвестицій підприємств
3. Управління капітальними інвестиціями
4. Оцінка ефективності інвестиційних проектів
5. Управління джерелами фінансування капітальних інвестицій
6. Управління фінансовими інвестиціями
7. Методи оцінки ефективності фінансових інвестицій
8. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій

М2. ЗМ. 7. Управління грошовими потоками на підприємстві

1. Управління грошовими потоками від операційної діяльності.
2. Поняття грошового потоку, його склад та значення в забезпеченні кругообігу капіталу.
3. Управління грошовими потоками від інвестиційної діяльності.
4. Управління грошовими потоками від фінансової діяльності.
5. Сутність та структура платіжного календаря.

М2. ЗМ 8. Управління фінансовими ризиками

1. Сутність фінансових ризиків.
2. Види фінансових ризиків.
3. Управління фінансовими ризиками.
4. Методи оцінки фінансових ризиків.
5. Оцінка платоспроможності підприємства.
6. Аналіз ділової активності підприємства.
7. Методи нейтралізації фінансових ризиків.

М2. ЗМ. 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами

1. Сутність та принципи антикризового фінансового менеджменту.
2. Правове та організаційне забезпечення санаційних процедур.
3. Правове та організаційне забезпечення ліквідаційних процедур

8. Завдання для виконання контрольних робіт студентами заочної форми

навчання

У процесі самостійного вивчення програмного матеріалу студенти повинні опрацювати рекомендовану літературу, відповісти на питання для самоконтролю, а також виконати розрахункові контрольні завдання. Виконання контрольних завдань пояснюється на лекціях. Номер варіанта завдання студенти вибирають за першою літерою свого прізвища та першою цифрою номеру залікової книжки.

Перелік теоретичних питань

1. Завдання фінансового менеджменту.
2. Функції фінансового менеджменту.
3. Інформаційна база фінансового менеджменту.
4. Вимоги до фінансової звітності та її склад.
5. Управлінський облік і його використання для управління фінансами.
6. Склад вхідних грошових потоків підприємства і завдання управління ним.
7. Склад вихідних грошових потоків підприємства і завдання управління ними.
8. Аналіз грошових потоків і забезпечення перевищення надходження коштів над витратами.
9. Зміна вартості грошей у часі; засоби врахування дії часу при визначенні вигідності фінансових операцій.
10. Методи розрахунку майбутньої і теперішньої вартості грошей.
11. Основні схеми нарахування простих і складних відсотків.
12. Фінансові ренти (ануїтети); визначення майбутньої і теперішньої вартості ануїтету.
13. Чинники впливу на вибір ставки дисконтування.
14. Визначення “порогу рентабельності” (точки беззбитковості) і “запасу” фінансової міцності.
15. Зміст операційного аналізу (аналіз “витрати — обсяг реалізації — прибуток”).
16. Використання поділу витрат на змінні та умовно-постійні в управлінні фінансами.
17. Операційний важіль. Визначення сили впливу операційного важеля.
18. Формування ціни продукції на основі повної та часткової собівартості.
19. Основні методи визначення базової ціни продукції.
20. Види прибутку підприємства. Управління формуванням і розподілом прибутку.
21. Вплив оподаткування на формування і розподіл прибутку.
22. Розподіл чистого прибутку на нагромадження і споживання.
23. Сутність основних теорій дивідендної політики.
24. Методи нарахування і виплати дивідендів.
25. Структура і джерела формування оборотного капіталу підприємства.
26. Чинники впливу на розмір власних оборотних засобів підприємства.
27. Методи розрахунку постійної потреби підприємства в оборотних засобах.
28. Операційний і фінансовий цикли: розрахунок і застосування в управлінні оборотним капіталом.

29. Вибір політики фінансування оборотних засобів.
30. Управління грошовими коштами (залишками на поточних рахунках).
31. Засоби управління товарно-матеріальними запасами.
32. Контроль за ефективним використанням оборотних засобів.
33. Шляхи прискорення обертання оборотних засобів.
34. Управління ліквідністю підприємства.
35. Заходи підвищення ефективності використання оборотного капіталу підприємства.
36. Використання плану грошових надходжень і витрат (платіжного календаря) для управління поточною платоспроможністю (ліквідністю) підприємства.
37. Особливості управління оборотним капіталом на підприємствах із сезонним характером виробництва.
38. Прийоми управління дебіторською заборгованістю.
39. Прийоми управління кредиторською заборгованістю.
40. Вартість (ціна) капіталу, який залучається підприємством з різних джерел.
41. Визначення середньозваженої ціни капіталу і її застосування у фінансовому менеджменті.
42. Визначення граничної ціни капіталу.
43. Складові власного капіталу і зобов'язань підприємства.
44. Визначення ціни власного капіталу підприємства.
45. Визначення ціни позичкового капіталу.
46. Вибір структури капіталу підприємства; оптимізація структури капіталу.
47. Шляхи зниження ціни капіталу підприємства.
48. Ефект фінансового лівериджу (важеля).
49. Шляхи підвищення рентабельності власного капіталу підприємства.
50. Вплив ціни і структури капіталу на вартість підприємства.
51. Види інвестицій; напрями інвестиційної діяльності підприємства.
52. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів.
53. Визначення терміну окупності капіталовкладень та його застосування при виборі інвестиційних проектів.
54. Метод простої (бухгалтерської) норми прибутку, його переваги і недоліки при виборі інвестиційних проектів.
55. Застосування методу чистої теперішньої вартості (*NPV*) при експертизі інвестицій.
56. Визначення внутрішньої норми доходу (*IRR*) інвестиційного проекту і її використання при експертизі інвестицій.
57. Використання показників “цикл життя проекту” та “термін окупності капіталовкладень” при прийнятті інвестиційних рішень.
58. Особливості управління прямими і портфельними фінансовими інвестиціями.
59. Засоби вибору найвигідніших фінансових інвестицій.
60. Організація управління реальними інвестиціями (капіталовкладеннями); моніторинг і постаудит інвестиційних проектів.
61. Організація управління портфельними інвестиціями.
62. Оцінка ризикованості інвестиційного проекту за допомогою аналізу

- чутливості до погіршення попередніх умов.
63. Оцінка ризикованості інвестиційного проекту за допомогою поділу грошового потоку на надійну і ризиковану частини.
 64. Процес управління фінансовими ризиками, які супроводжують виробничо-господарську діяльність підприємства.
 65. Методи страхування фінансових ризиків.
 66. Методи кількісної оцінки ступеня ризику.
 67. Основні види фінансових ризиків. Інвестиційні ризики.
 68. Стратегії управління фінансовими ризиками.
 69. Основні методи і прийоми аналізу фінансової звітності.
 70. Оцінка фінансового стану підприємства за даними аналізу фінансової звітності.
 71. Взаємозв'язок показників, які характеризують фінансовий стан підприємства; формула Дюпона.
 72. Основні показники кредитоспроможності підприємства.
 73. Експрес-аналіз і поглиблений аналіз фінансового стану.
 74. Прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.
 75. Визначення рівня платоспроможності підприємства та шляхи його підвищення.
 76. Інтегральні показники фінансового стану підприємства.
 77. Основні об'єкти внутрішньофірмового фінансового планування.
 78. Етапи процесу фінансового планування на підприємстві.
 79. Методи розрахунку планового прибутку.
 80. Зміст і призначення плану грошових надходжень і витрат.
 81. Зміст фінансового розділу бізнес-плану.
 82. Принципи, які рекомендується закладати в основу планування фінансів підприємства.
 83. Прогнозування фінансових звітів із застосуванням методу процентної залежності від виручки від реалізації продукції
 84. Організація бюджетування на підприємстві.
 85. Операційні, функціональні бюджети та зведений бюджет підприємства.
 86. Основні чинники кризового фінансового стану підприємства.
 87. Ознаки передкризового та кризового стану підприємства.
 88. Методи відновлення платоспроможності підприємства.
 89. Програма антикризового фінансового управління при загрозі банкрутства.
 90. Планування фінансової санації.

Методи навчання

В рамках вивчення дисципліни “Фінансовий менеджмент” передбачено проведення:

- 1) лекцій. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій планується використання мультимедійного комплексу для наочного відображення представленого матеріалу;

2) практичні заняття. На заняттях передбачається розгляд теоретико-методичних основ розвитку різних видів банківських операцій. З метою кращого засвоєння матеріалу планується використання тестів, кросвордів, рефератів, ситуаційних задач, практичних методик, адаптованих до українського середовища тощо;

3) самостійна робота студентів буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання.

Курсова робота

Курсова робота - це дослідницько-реферативна робота, яка дозволяє студентові набути практичних навичок наукової праці (пошук джерел і робота з ними, реферування наукової літератури, порівняння кількох поглядів на одну проблему, якісна компіляція), виявити рівень знань з певної спеціалізації, продемонструвати вміння самостійно мислити, робити узагальнення та висновки. Згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України, курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, набутих студентами за час їхнього навчання, їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Курсова робота повинна бути логічно побудованою й мати характер цілісного й завершеного самостійного дослідження. Традиційно курсова робота має описово-розрахунковий характер і складається зі вступу, основної частини, висновків. Під час написання курсової роботи студентові необхідно:

- продемонструвати глибоке розуміння теоретичних і організаційних основ фінансового менеджменту;
- вміння працювати з аналітичними даними, формувати бази даних, до яких можна застосувати типові технології і алгоритми фінансових розрахунків щодо окремих аспектів формування і розподілу фінансових ресурсів;
- застосувати системи і методи фінансового менеджменту в процесі дослідження фінансового стану підприємств;
- аналізувати практику прийняття управлінських рішень щодо управління активами, капіталом, прибутком та інвестиціями діючих підприємств.

Обов'язком студента є дотримання встановлених вимог та регламенту виконання курсової роботи. Мета виконання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент» - закріплення і поглиблення теоретичних знань, здобутих при вивченні курсу, освоєння методів виконання широкого кола економічних розрахунків і аналітичного обґрунтування одержаних результатів, формування вміння застосовувати їх у практичному вирішенні питань управління підприємством. Точність формулювання мети курсової роботи впливає на обґрунтування її основних завдань, організацію виконання та стиль викладання основних положень. Правильне визначення мети роботи надасть можливість студенту виокремити в ній основний напрям дослідження, упорядкувати пошук і

аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань.

Приклади формулювання мети курсової роботи:

Мета роботи — обґрунтувати основні напрями управління прибутком на підприємстві. Основна мета курсової роботи полягає у розгляді теоретичних положень та особливостей оптимізації структури капіталу підприємства. На підставі сформульованої мети студент повинен визначити основні завдання, які слід розв'язати в процесі виконання роботи. Завдання мають конкретизувати основну мету роботи.

Наявність поставленої мети дослідження дає змогу визначити завдання дослідження, які можуть мати такі складові:

- розгляд та узагальнення певних теоретичних положень, які входять до загальної проблеми дослідження;
- детальний аналіз об'єкта дослідження, виявлення недоліків, причин їх виникнення;
- обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення цієї проблеми; розробка методичних рекомендацій і пропозицій щодо використання результатів дослідження у практичній діяльності відповідних установ (організацій).

9. Методи контролю

Після закінчення кожного модуля проводиться підсумковий контроль. Для цього на занятті студенти виконують контрольну роботу. Варіант написання контрольної роботи студенти обирають самостійно: контрольна робота або тестові завдання.

Контрольна робота складається з трьох теоретичних питань по відповідних змістовних модулях. Питання оцінюються від 0 до 1,5-2 балів. Нуль балів студент отримує тоді коли взагалі відсутній на підсумковому занятті і відповідно не писав контрольної роботи; 1,5 - відповіді на поставлені запитання є правильними, повними та змістовними.

Тестові вправи містять 20 запитань із поданими варіантами відповідей, одна чи дві з яких є правильними. За кожну правильну відповідь у тестовому завданні студент отримує 0,25 бала, за неправильну - 0 балів.

9.1. Поточний контроль

З поточного контролю знань за семінарські (практичні) заняття та самостійну (індивідуальну) роботу студент максимально може набрати 70 балів.

Семестрова середня арифметична оцінка заокруглюється до десятих бала.

Студентові, який має невідпрацьовані незадовільні оцінки чи пропущені заняття, семестрова середня арифметична оцінка виставляється після їх відпрацювання.

Оцінювання самостійної роботи за змістовий модуль здійснюється в рамках

поточного контролю шляхом оцінювання за 5-бальною шкалою із занесенням до документів обліку успішності студентів.

Викладач, який проводить семінарські (практичні) заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів.

9.2. Модульний контроль

В умовах кредитно-трансферної системи організації навчального процесу зміст навчальних дисциплін залежно від їх обсягу розподіляється в робочій програмі на змістові модулі.

Кожний змістовий модуль оцінюється у балах за шкалою ЄКТС (див. табл. нижче). Ціна модуля залежить від обсягу навчального матеріалу і визначається у робочій програмі.

Поточний модульний контроль з дисципліни «Банківські операції» включає в себе три модульні контрольні роботи з вивчених тем, які проводяться письмо у формі тестових завдань. Максимально за усі модульні контролю протягом семестру студент може отримати 20 балів.

Модульний контроль здійснюється після проведення усіх форм організації навчального процесу, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни, з урахуванням часу, необхідного для перездач, незалежно від того, чи читалися з них лекції і проводилися семінарські (практичні) заняття.

Модульний контроль проводиться з використанням комп'ютерної техніки, в письмовій формі або, як виняток, у письмово-усній формі.

Письмова чи комп'ютерна компонента модульного контролю обов'язкова та проводиться у формі виконання контрольних завдань (тестів, практичних розрахункових та ситуаційних задач, нетестових питань) для перевірки знання фактичного матеріалу відповідних модулів. Письмово-усна форма контролю застосовується на підставі рішення декана факультету за поданням кафедри.

Завдання для проведення модульного контролю можуть бути диференційованими за складністю, кількістю правильних відповідей та відповідною системою їх оцінювання.

Для проведення модульного контролю формуються варіанти контрольних завдань, які повинні бути рівнозначними за складністю. Структура завдань, система та критерії оцінювання результатів їх виконання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни та доводяться до відома студентів на початку семестру.

До складання модулів допускаються студенти, які не мають незадовільних оцінок чи невідпрацьованих пропущених семінарських (практичних) занять. Модульний контроль проводиться у визначених розкладом час і місці.

Тривалість модульного контролю не повинна перевищувати дві академічні години. На один день для студентів академічної групи встановлюється модульний контроль лише з однієї навчальної дисципліни. Якщо запланована письмово-усна форма проведення модульного контролю, то усна компонента проводиться після перевірки письмових завдань.

Перевірка письмової компоненти здійснюється протягом 3-х робочих днів із внесенням результатів у документи обліку успішності студентів.

Контрольне завдання виконується кожним студентом індивідуально. Самостійність виконання студентом свого завдання та дотримання встановленого порядку проведення контрольного заходу контролюється викладачем. При виконанні контрольного завдання студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами. Під час контрольного заходу студенту забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, а також використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань. У разі порушення зазначеного порядку робота студента припиняється і йому виставляється 0 балів, незалежно від обсягу виконаного контрольного завдання.

Студенти, які з поважних причин не були допущені або не з'явилися на складання модульного контролю, допускаються до складання модульного контролю в установленому порядку.

Студенти, які без поважних причин не були допущені або не з'явилися на складання модульного контролю, за модульний контроль отримують 0 балів.

Кількість набраних за модульний контроль балів заноситься викладачем у документи обліку успішності студентів.

Перескладання модулів не допускається.

Студент має право ознайомитися з власними результатами модульного контролю після завершення його проведення на курсі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу включає: державні стандарти освіти; навчальні плани; навчальні програми з усіх нормативних і вибіркового навчальних дисциплін; програми навчальної, виробничої й інших видів практик; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового тестування, методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури.

11. Рекомендована література

1. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. - К.: КНТЕУ, 2006.
2. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств і об'єднань / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007.
3. Бланк І.О. та ін. Фінансова стратегія підприємства / І.О. Бланк та ін. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.
4. Ван Хорн Д. Основи фінансового менеджмента: пер. с англ. / Хорн Д. Ван, Дж. Вахович. - М.: Изд. дом «Вильяме», 2004.

5. Гранатуров В.М. Экономический риск: сущность, методы измерения, пути снижения / В.М. Гранатуров. - М.: Дело и Сервис, 2002.
6. Крушвиц Л. Финансирование и инвестиции. Неоклассические основы теории финансов : пер. с нем. / Л. Крушвиц. - СПб.: Питер, 2002.
7. Ли Ч. Финансы корпораций: теория, методы и практика : пер, с англ. / Ч. Ли, Д. Финнерти. - М.: ИНФРА-М, 2000.
8. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством / Л.О. Лігоненко. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001.
9. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками підприємства: навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, Г.В. Ситник. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
10. Бернстайн Л. А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация : пер. с англ. / Л. А. Бернстайн. - М. : Финансы и статистика, 1996.
11. Бланк И. А. Энциклопедия финансового менеджмента. - Т. 1. Концептуальные основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. - К.: Эльга: Ника-Центр, 2003.
12. Бланк И.А. Энциклопедия финансового менеджмента. - Т.2. Управление активами и капиталом предприятия / И.А. Бланк. - К.: Эльга: Ника-Центр, 2003.
13. Бланк И.А. Энциклопедия финансового менеджмента. - Т. 3. Управление инвестициями предприятия / И.А. Бланк. - К.: Эльга: - Ника- Центр, 2003.
14. Бланк И.А. Энциклопедия финансового менеджмента. - Т. 4. Управление финансовой стабилизацией предприятия / И.А. Бланк. - К. : Эльга: Ника-Центр, 2003.
15. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. - 2-е изд., перераб. и доп. / И.А. Бланк. - К. : Ника-Центр: Эльга, 2003.
16. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. - Київ: ЦУЛ, 2002. - 496с.
17. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента: Уч. пособие.- М.: Финансы и статистика.-1997.-478 с.
18. Гридчина М.В. Финансовый менеджмент: Курс лекций.-К.: МАУП.-1999.-136 с.
19. Менеджмент организации / Под ред. З.П. Румянцевой и Н.А. Соломатина.-М.: ИНФРА-М.-1996.-328 с.
20. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ.-М.: Дело.-1992.-528 с.
21. Фінансовий менеджмент: Навч.-метод. посібник для самост. Вивч. дисц. / А.М. Поддєрьогін, Л.Д. Буряк, Н.Ю. Калач та ін.-К.: КНЕУ.-2001.-294 с.
22. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2003. - 554с.
23. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. - Київ: ЦУЛ, 2002. - 496с.
24. Економічний аналіз: Навчальний посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін., За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. - Вид. 2-ге, перероб і доп. - К.: КНЕУ, 2003. - 556с.

25. Ситникова Л.П., Миланич Т.А., Солодовнік О.О. Бухгалтерський облік і фінансова звітність на підприємстві: Навчально-методичний посібник. - Х.: ВД "ІНЖЕК", 2003. - 328с.

• **Інформаційні ресурси**

google.com.ua, meta.ua, yandex.ua - пошукові ресурси

www.liqa.net - законодавство та ділова інформація

www.nau.kiev.ua - нормативні акти України

www.osvita.org.ua - освітній портал

www.kkorespondent.net - новини

www.zerkalo-nedeli.com - суспільно-політичний тижневик

www.dinai.com - бізнес, документи, новини в Україні

www.ref.join.com.ua - банк рефератів